

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ

Κονδύλη 1 • Μαρούσι • Τ.Κ. 15122
Τ: 210 8062033, 210 8062017
E: front.logos@gmail.com
www.front-logos.gr

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2024

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλούταρχος, *Περὶ Ἀλεξάνδρου τύχης καὶ ἀρετῆς*, 6 329A-D

Καὶ μὴν ἡ πολὺ θαυματομένη πολιτεία τοῦ τὴν Στωικῶν αἵρεσιν καταβαλομένου Ζήνωνος εἰς ἓν τοῦτο συντείνει κεφάλαιον, ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μηδὲ δήμους οἰκῶμεν ἰδίους ἕκαστοι διωρισμένοι δικαίοις, ἀλλὰ πάντας ἀνθρώπους ἠγώμεθα δημότας καὶ πολίτας, εἷς δὲ βίος ἢ καὶ κόσμος, ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῷ συντρεφομένης. Τοῦτο Ζήνων μὲν ἔγραψεν ὥσπερ ὄναρ ἢ εἶδωλον εὐνομίας φιλοσόφου καὶ πολιτείας ἀνατυπώσαμενος, Ἀλέξανδρος δὲ τῷ λόγῳ τὸ ἔργον παρέσχεν. Οὐ γὰρ, ὡς Ἀριστοτέλης συνεβούλευεν αὐτῷ, τοῖς μὲν Ἑλλησιν ἡγεμονικῶς τοῖς δὲ βαρβάροις δεσποτικῶς χρώμενος, καὶ τῶν μὲν ὡς φίλων καὶ οἰκείων ἐπιμελόμενος τοῖς δ' ὡς ζώοις ἢ φυτοῖς προσφερόμενος, πολέμων πολλῶν καὶ φυγῶν ἐνέπλησε καὶ στάσεων ὑπούλων τὴν ἡγεμονίαν, ἀλλὰ κοινὸς ἦκειν θεόθεν ἀρμοστής καὶ διαλλακτῆς τῶν ὄλων νομίζων, οὓς τῷ λόγῳ μὴ συνῆγε τοῖς ὅπλοις βιαζόμενος καὶ εἰς ταῦτο συνενεγῶν τὰ πανταχόθεν, ὥσπερ ἐν κρατῆρι φιλοτησίῳ μίξας τοὺς βίους καὶ τὰ ἦθη καὶ τοὺς γάμους καὶ τὰς διαίτας, πατρίδα μὲν τὴν οἰκουμένην προσέταξεν ἠγεῖσθαι πάντας, ἀκρόπολιν δὲ καὶ φρουρὰν τὸ στρατόπεδον, συγγενεῖς δὲ τοὺς ἀγαθοὺς, ἀλλοφύλους δὲ τοὺς πονηροὺς·

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη. Να τεκμηριώσετε τις απαντήσεις σας με παραπομπές στο κείμενο.

1. Ο Ζήνων προτείνει οι άνθρωποι να ζουν σε διαφορετικές πολιτείες με διαφορετικούς κανόνες δικαίου.
2. Η ιδεώδης πολιτεία του Ζήωνα παρομοιάζεται με μία αγέλη ζώων που ζουν σύμφωνα με τον «νόμο».
3. Ο Αλέξανδρος απέφυγε τους πολέμους, επειδή ακολούθησε τις συμβουλές του Αριστοτέλη.
4. Ο Αλέξανδρος χρησιμοποιούσε βία, όταν δεν επαρκούσε ο λόγος.
5. Ο Αλέξανδρος απαιτούσε να θεωρούνται όλοι οι αλλόφυλοι πονηροί.

Απάντηση

1. Λάθος
2. Σωστό
3. Λάθος
4. Σωστό
5. Λάθος

- B1.** Με βάση το απόσπασμα «κοινὸς ἦκειν θεόθεν... ἡγεῖσθαι πάντα», να εντοπίσετε δύο χαρακτηριστικά που αποδίδει ο Πλούταρχος στον Αλέξανδρο (μονάδες 2) και να συνδέσετε αυτά τα χαρακτηριστικά με τη νέα αντίληψη για την πατρίδα και την οικουμένη (μονάδες 8).

Μονάδες 10

Απάντηση

Ο Πλούταρχος προβάλλει την πεποίθησή πως ο Μ. Αλέξανδρος με την εκστρατεία και τις ενέργειές του εκπλήρωνε ένα θεϊκό σχέδιο (*ἦκειν θεόθεν*), μια θεϊκή αποστολή για την επιβολή μιας οικουμενικής τάξης πραγμάτων και για τη συμφιλίωση όλων των λαών **ως κοινός ρυθμιστής** (*κοινός ἀρμοστής*) και **συμφιλιωτής όλων** (*διαλλακτής τῶν ὄλων*). Ο Πλούταρχος θεωρούσε πως ο Αλέξανδρος οραματιζόταν ένα οικουμενικό κράτος στο οποίο όλοι οι λαοί θα ζούσαν ισότιμα και δεν θα αισθάνονταν κάποιιο ότι ήταν υποταγμένοι σε άλλους, πράγμα που θα γεννούσε εξεγέρσεις και συνωμοσίες από τη μία πλευρά αλλά και τιμωρητικές συμπεριφορές από την πλευρά του κατακτητή.

Γι' αυτό επιδίωκε **να εντάσσονται ειρηνικά στο κράτος του** οι φυλές και οι λαοί που συναντούσε κατά την εκστρατεία του, αλλά όσους δεν έπειθε να ενωθούν μαζί του χωρίς αντίσταση τους κατακτούσε με τη δύναμη των όπλων (*συνήγε τοῖς ὄπλοις βιαζόμενος*). Ενσωμάτωνε τους κατακτημένους λαούς εφαρμόζοντας ένα πρόγραμμα **πολιτισμικής ομογενοποίησης**. Δηλαδή, επιδίωξε να αναμειξει τους διαφορετικούς τρόπους ζωής, τα ήθη και τα έθιμα, προκειμένου όλοι μαζί να συναποτελέσουν ένα αρμονικό σύνολο, στο οποίο ο καθένας θα είχε τη θέση του. Η ανάμειξη των διαφορετικών τρόπων ζωής αφορούσε ακόμα και τους τρόπους ένδυσης (*κοινὰς ἐσθήτας*) και διατροφής (*κοινὰς τραπέζας*). Επίσης, στο πλαίσιο αυτό μεγάλη ήταν η σημασία των **μεικτών γάμων**, που ενθάρρυνε ή οργάνωσε, οι οποίοι αποτέλεσαν ένα αποτελεσματικό μέσο για τη συμφιλίωση Ελλήνων και Περσών. Στο σημείο αυτό ο Πλούταρχος **παρομοιάζει** παραστατικά την πολιτική αυτή με την ανάμειξη οίνου και νερού μέσα σε ένα μεγάλο συμπόσιακό αγγείο (*ἐν κρατήρι*). Παράλληλα, η παρομοίωση αυτή δημιουργεί μια μεταφορική εικόνα: παρουσιάζει τον Αλέξανδρο σαν να αναμειγνύει και να ομογενοποιεί μέσα σε ένα μεγάλο αγγείο τους διαφορετικούς λαούς και τα πολιτισμικά στοιχεία καθενός.

Ταυτόχρονα, προβάλλει μια **ιδεολογία** που προωθούσε νέες αντιλήψεις και αξίες, οι οποίες βασιζόνταν στη νέα πραγματικότητα που δημιούργησε η εκστρατεία του. Μια **νέα αντίληψη για την πατρίδα**. Σύμφωνα με αυτή, θα έπρεπε όλοι να θεωρούν ως πατρίδα τους την οικουμένη, και όχι μόνο την πόλη από την οποία προέρχονταν (*πατρίδα μὲν τὴν οἰκουμένην*).

- **πατρίς:** Η αγάπη προς την πατρίδα συνεχίζει να θεωρείται βασικό καθήκον, ωστόσο ήδη οι Κυνικοί επαναπροσδιορίζουν τη σημασία του όρου. Καθώς το άτομο δεν προσδένεται ούτε περιορίζεται στην πόλη και τον τόπο του, ο όρος διευρύνεται, για να συμπεριλάβει ολόκληρο τον κόσμο. Η αντίληψη ότι υπάρχει ουσιαστική και φυσική σύνδεση του καθενός με την ανθρωπότητα, η προτεραιότητα της ανθρωπίνης ιδιότητας, είναι η βάση του στωικού κοσμοπολιτισμού.
- **οίκουμένη:** Ο Αλέξανδρος παρουσιάζεται εδώ σαν να έχει σχεδιάσει και να εφαρμόζει ένα πρόγραμμα πολιτισμικής ομογενοποίησης. Πάντως, ο νέος ελληνιστικός κόσμος που προέκυψε από την εκστρατεία του Αλεξάνδρου ανέδειξε καινούργιες αξίες, που υπονόμισαν τις αξίες των πόλεων-κρατών και στο ηθικό-πολιτικό επίπεδο, η ηθική του δασκάλου του Αλεξάνδρου, του Αριστοτέλη, αντιστοιχούσε στη μικρή κλίμακα μιας πόλης και όχι στην αναδυόμενη οικουμένη.

B2.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Στο έργο «Τὰ εἰς ἑαυτόν» ο Ρωμαῖος αυτοκράτορας Μάρκος Αυρήλιος καταγράφει τους στοχασμούς του με βάση τη στωική φιλοσοφία.

Άσχετα με το αν το Σύμπαν το αποτελούν άτομα ή μία συγκροτημένη Φύση, πρώτο και βασικό σου αξίωμα ως είναι το:

«Είμαι μέρος ενός συνόλου που υπακούει σε φυσικούς νόμους». Δεύτερο, ότι «με συνδέει μια συγγένεια με τα ομοειδή μέρη». Έχοντας αυτά κατά νου, εφ' όσον αποτελώ ένα μέρος, δεν θα δυσανασχετήσω με κάτι που θα απονείμει το όλον, γιατί τίποτα δεν είναι επιζήμιο για το μέρος αν συμφέρει στο όλον. Γιατί το σύμπαν δεν εμπεριέχει τίποτα που να μην είναι προς το συμφέρον του· αυτό είναι μεν κοινό γνώρισμα όλων των φύσεων – μόνο που η φύση του κόσμου έχει ακόμη ένα προνόμιο: καμία εξωτερική αιτία δεν την υποχρεώνει να γεννήσει κάτι βλαβερό για τον εαυτό της. Όσο θα θυμούμαι ότι είμαι μέρος ενός τέτοιου συνόλου, θα μένω ευχαριστημένος, ό,τι και να προκύψει. Και εφ' όσον με συνδέει ένα είδος συγγένειας με τους συνανθρώπους μου δεν θα πράξω τίποτε το ακοινωνήτο, κι ακόμη περισσότερο, θα κατευθύνω κάθε μου παρόρμηση προς το κοινωνικό συμφέρον, συγκρατώντας κάθε αντίθετη παρόρμηση. Αν το κατορθώσεις αυτό, δεν μπορεί παρά να κυλά αρμονικά η ζωή, όπως θα μπορούσες να φανταστείς πως κυλά η ζωή ενός πολίτη που επιδίδεται σε πράξεις ωφέλιμες για τους συμπολίτες του και μένει ευχαριστημένος με όσα του απονέμει η πολιτεία.

Μάρκος Αυρήλιος, *Τὰ εἰς ἑαυτόν*, 10, 6 (μτφρ. Γ. Αβραμίδης, εκδ. Θύραθεν,

Θεσσαλονίκη, σσ. 193-194).

Να εντοπίσετε δύο ομοιότητες ανάμεσα στην Πολιτεία του Ζήνωνα, όπως περιγράφεται στο απόσπασμα «**Καὶ μὴν... τὸ ἔργον παρέσχεν.**» και στο

Απάντηση

Ανάμεσα στην Πολιτεία του Ζήνωνα και το απόσπασμα από το έργο του Μ. Αυρήλιου εντοπίζονται δύο βασικές ομοιότητες: α) η ένταξη του ατόμου στο σύνολο και β) η κυριαρχία του φυσικού νόμου.

Ο στωικός φιλόσοφος Ζήνων στο έργο του με τίτλο *Πολιτεία* κάνει τη δική του πολιτική πρόταση για την ιδανική πολιτεία, μία κοινότητα σοφών και ενάρετων ανθρώπων, όπου η ιδιότητα του πολίτη είναι μία μόνο πτυχή της ηθικής προσωπικότητας. Η κεντρική διδασκαλία που προβάλλει στο έργο του ο φιλόσοφος είναι να μη νιώθουμε τους εαυτούς μας ως κατοίκους ξεχωριστών πόλεων ή δήμων, οι οποίοι υπακούν σε διαφορετικούς (ανάλογα με τον τόπο) κανόνες δικαίου (*ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μηδὲ δήμους οἰκῶμεν ἰδίους ἕκαστοι διωρισμένοι δικαίους*). Πρέπει όμως α) να θεωρούμε πως όλοι οι άνθρωποι είναι συνδημότες και συμπολίτες (*πάντας ἀνθρώπους ἡγώμεθα δημότας καὶ πολίτας*), β) να επικρατεί ένας κοινός τρόπος ζωής (*εἷς βίος*), δηλαδή με αξίες, ἠθῆ, ἔθιμα κοινά για όλους, και γ) να υπάρχει μία ενιαία τάξη (*εἷς κόσμος*), δηλαδή ένας τρόπος οργάνωσης της πολιτείας, με βάση έναν κοινό για όλους νόμο, ώστε να υπάρχει ευνομία και να ζουν όλοι οι άνθρωποι με αρμονία και ομόνοια. Αντίστοιχα και ο Μ. Αυρήλιος παροτρύνει τον κάθε άνθρωπο να έχει ως πρώτο και βασικό αξίωμα το ότι είναι μέρος ενός συνόλου, καθώς συνδέεται με δεσμούς συγγένειας με τους άλλους ανθρώπους (*ομοειδή μέρος*). Αυτό, σύμφωνα με το φιλόσοφο, σημαίνει ότι πρέπει ο άνθρωπος να προτάσσει το συλλογικό συμφέρον έναντι του ατομικού, γιατί μόνο έτσι θα εξασφαλιστεί η κοινωνική ευημερία. Και περαιτέρω σημαίνει ότι πρέπει να υιοθετεί έναν τρόπο συμπεριφοράς που διέπεται από τους βασικούς κανόνες πολιτικής και κοινωνικής συνείδησης, ώστε να μην προβαίνει σε «τίποτε το ακοινώνητο».

Επιπλέον, ο Πλούταρχος για να κάνει πιο παραστατικό το όραμα του Ζήνωνα, παρομοιάζει την ιδεώδη ανθρώπινη πόλη που αυτός οραματίστηκε με μια αγέλη ζώων τα οποία τρέφονται όλα μαζί υπό το καθεστώς ενός κοινού νόμου (*ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῶ συντρεφομένης*). Η παρομοίωση αυτή στηρίζεται σε μια οπτική εικόνα: στο πλαίσιο μιας αγέλης τα ζώα δεν ανταγωνίζονται το ένα το άλλο για την εξασφάλιση της τροφής, αλλά τρέφονται όλα μαζί αρμονικά, με ομόνοια μεταξύ τους. Η βαθύτερη ιδέα που εκφράζεται είναι πως αυτό που εξασφαλίζει τη συνοχή της αγέλης είναι το γεγονός ότι τα ζώα διαβιούν σύμφωνα με **τον φυσικό νόμο**. Επίσης με μια δεύτερη παρομοίωση (*ὥσπερ ὄναρ ἢ εἶδωλον εὐνομίας φιλοσόφου καὶ πολιτείας ἀνατυπωσάμενος*) παραλληλίζει το έργο *Πολιτεία* του Ζήνωνα με την αποτύπωση ενός ονείρου ή μιας εικόνας (*εἶδωλον*) που δημιούργησε ο φιλόσοφος με τη φαντασία του. Με την παρομοίωση αυτή τονίζει ότι βασικό χαρακτηριστικό της οικουμενικής πόλης που οραματίστηκε ο Ζήνων είναι η **εὐνομία**.

Η ευνομία αποτελούσε μόνιμο αίτημα στη θεωρία και την πρακτική της ελληνικής αρχαιότητας. Ένας από τους υποστηρικτές της δημοκρατίας, ο λεγόμενος «Ανώνυμος του Ιαμβλίου» συνοψίζει τα πλεονεκτήματά της, αξιολογώντας την ως «ό,τι καλύτερο για το σύνολο και για το άτομο». Στους Στωικούς, ο νόμος είναι ουσιαστικό στοιχείο της πόλης, που ορίζεται ως ένα «πλήθος ανθρώπων που διοικούνται από τον νόμο», τον φυσικό νόμο που ισχύει για όλα τα πράγματα. Ο ηγέτης αυτής της κοσμοπόλης πρέπει να γνωρίζει τα αγαθά και τα κακά, να κατέχει το κύριο πολιτικό αγαθό, την αρετή, και να αναλαμβάνει πολλαπλούς ρόλους (κυβερνήτης, δικαστικός, παιδαγωγός κ.ά.), ώστε να διασφαλιστεί η ευνομία.

Ομοίως και ο Μ. Αυρήλιος υποστηρίζει ότι οι άνθρωποι, ως μέλη του συνόλου, πρέπει να υπακούμε στη **φύση**, καθώς «η φύση του κόσμου έχει ακόμη ένα προνόμιο: καμία εξωτερική αιτία δεν την υποχρεώνει να γεννήσει κάτι βλαβερό για τον εαυτό της», ακριβώς επειδή διαθέτει νομοτέλεια και στοχεύει στην ευδαιμονία. Κατ' επέκταση η υπακοή στη φύση συνεπάγεται πολιτική και κοινωνική αρμονία, την οποία αποδίδει παραστατικά επίσης με μία παρομοίωση «όπως... κυλά η ζωή ενός πολίτη που επιδίδεται σε πράξεις ωφέλιμες για τους συμπολίτες του και μένει ευχαριστημένος με όσα του απονέμει η πολιτεία».

- B3.** Να συμπληρώσετε το κενό στις παρακάτω προτάσεις με ομόρριζα, απλά ή σύνθετα, των λέξεων με έντονη γραφή:
- α) **συντείνει:** Χαμήλωσε την του ήχου της τηλεόρασης.
 β) **αΐρεσιν:** Η συμμετοχή στην εκδρομή ήταν
 γ) **κρατήρι:** Αν και ηλικιωμένος, είχε γερή
 δ) **ένεπλησε:** Η υπογεννητικότητα οδηγεί σε μείωση του
 ε) **χρώμενος:** Διάβασε τις οδηγίες

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
Μονάδες 10

Απάντηση

- α) Χαμήλωσε την **ένταση** του ήχου της τηλεόρασης.
 β) Η συμμετοχή στην εκδρομή ήταν **προαιρετική**.
 γ) Αν και ηλικιωμένος, είχε γερή **κράση**.
 δ) Η υπογεννητικότητα οδηγεί σε μείωση του **πληθυσμού**.
 ε) Διάβασε τις οδηγίες **χρήσης**.

- B4.** Να γράψετε στο τετράδιό σας δίπλα στον αριθμό της **Στήλης Α** το γράμμα από τη **Στήλη Β** που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση:

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Μία από τις μεθόδους του Σωκράτη για την αναζήτηση της αλήθειας ήταν	α. το πείραμα.
	β. η διάλεξη.
	γ. η διαλεκτική.
2. Η ιδεώδης Πολιτεία του Πλάτωνα κοσμείται από	α. σοφία, ανδρεία, δικαιοσύνη, σωφροσύνη.
	β. σοφία, ανδρεία, πραότητα, δικαιοσύνη.
	γ. μετριοφροσύνη, δικαιοσύνη, παρρησία.
3. Ο Αριστοτέλης είχε ως πατέρα	α. τον Αμύντα τον Γ΄.
	β. τον Νικόμαχο.

	γ. τον Διογένη τον Λαέρτιο.
4. Ο Ξενοκράτης διηύθυνε	α. την Ακαδημία.
	β. το Λύκειο.
	γ. τον Περίπατο.
5. Ο Ηράκλειτος υποστήριξε ότι	α. δαίμων είναι ο χαρακτήρας του ανθρώπου.
	β. η ευδαιμονία σχετίζεται με τα πλούσια κοπάδια.
	γ. η ευδαιμονία είναι ενέργεια της ψυχής.

Μονάδες 10

Απάντηση

1. γ
2. α
3. β
4. α
5. α

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουκυδίδης, *Ιστορίαι*, Θ 81.1-2

(εκδ. H.S. Jones και J.E. Powell, Thucydides
Historiae, Oxford Classical Texts, Οξφόρδη 1902)

Μετά το ολιγαρχικό πραξικόπημα του 411 π.Χ. στην Αθήνα και τη νησανταρσία των δημοκρατικών του αθηναϊκού στόλου που ναυλοχούσε στη Σάμο, ο Θρασύβουλος επιτυγχάνει την επιστροφή του Αλκιβιάδη από την εξορία.

Οί δε προεστώτες ἐν τῇ Σάμῳ καὶ μάλιστα Θρασύβουλος, αἰεὶ γε τῆς αὐτῆς γνώμης ἐχόμενος, ἐπειδὴ μετέστησε **τὰ πράγματα**, ὥστε κατάγειν Ἀλκιβιάδην, [καὶ] τέλος ἀπ' ἐκκλησίας ἔπεισε τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν, καὶ ψηφισαμένων αὐτῶν Ἀλκιβιάδην κάθοδον καὶ **ἄδειαν** πλεύσας **ὡς τὸν Τισσαφέρην** κατῆγεν ἐς τὴν Σάμον τὸν Ἀλκιβιάδην, νομίζων μόνην σωτηρίαν εἶ Τισσαφέρην αὐτοῖς μεταστήσειεν ἀπὸ Πελοποννησίων. γενομένης δὲ **ἐκκλησίας** τὴν τε ἰδίαν ξυμφορὰν τῆς φυγῆς ἐπητιάσατο καὶ ἀνωλοφύρατο ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν πολλὰ εἰπὼν ἐς ἐλπίδας τε αὐτοῦς οὐ σμικρὰς **τῶν μελλόντων** καθίστη, καὶ ὑπερβάλλων

ἔμεγάλυνε τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν παρὰ τῷ Τισσαφέρνει, ἵνα οἱ τε οἴκοι τὴν ὀλιγαρχίαν ἔχοντες φοβοῖντο αὐτὸν καὶ μᾶλλον αἱ ξυνωμοσίαι διαλυθεῖεν καὶ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τιμιώτερόν τε αὐτὸν ἄγοιεν καὶ αὐτοῖ ἐπὶ πλέον θαρσοῖεν, οἱ τε πολέμιοι τῷ Τισσαφέρνει ὡς μάλιστα διαβάλλοιντο καὶ [ἀπὸ] τῶν ὑπαρχουσῶν ἐλπίδων ἐκπίπτοιεν.

ἄδειαν: ἀμνηστία

ἄνωλοφύρατο: θρηνολογούσε

ξυνωμοσίαι: ολιγαρχικὲς οργανώσεις

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παρακάτω αποσπάσματος: «Οἱ δὲ προεστῶτες ... Πελοποννησίων.».

Μονάδες 20

Απάντηση

Οι ηγέτες στη Σάμο και κυρίως ο Θρασύβουλος, ο οποίος, αφού ἄλλαξε τὴν πολιτικὴ κατάσταση, πάντοτε εἶχε τὴν ἴδια γνώμη, για να επαναφέρει ἀπὸ τὴν ἐξορία τὸν Ἀλκιβιάδη, στο τέλος ἐπεισε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία τοῦ δήμου τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν, και ἀφού αυτοὶ αποφάσισαν με τὴν ψήφο τους για τὸν Ἀλκιβιάδη ἐπιστροφή ἀπὸ τὴν ἐξορία και ἀμνηστία, πήγε με πλοίο στον Τισσαφέρνη και ἔφερε πίσω τὸν Ἀλκιβιάδη στη Σάμο, ἐπειδὴ θεωροῦσε ὡς μοναδική σωτηρία το να ἀποσπάσει τὸν Τισσαφέρνη ἀπὸ τους Πελοποννησίους για δικὸ τους ὄφελος.

Γ2. Ο Ἀλκιβιάδης μεγαλοποιεῖ τὴν ἐπιρροή που ἀσκεῖ στον Τισσαφέρνη. Ποιες σκοπιμότητες ἐξυπηρετεῖ ἡ ἐνέργειά του αὐτῆ;

Μονάδες 10

Απάντηση

Ο Ἀλκιβιάδης μιλώντας στην ἐκκλησία τοῦ δήμου, μετὰ τὴν ἀμνηστία του, μεγαλοποιεῖ τὴν ἐπιρροή που ἀσκεῖ στον Τισσαφέρνη. Ἡ ἐνέργειά του αὐτῆ εἶχε σκοπὸ να προκαλέσει τὸν φόβο στους ολιγαρχικοὺς κύκλους τῆς Ἀθήνας και να διαλυθοῦν οἱ ολιγαρχικὲς οργανώσεις. Ἐπίσης, στόχευε στο να ἐνισχύσει τὴν ἐκτίμηση τῶν στρατιωτῶν τῆς Σάμου στο πρόσωπό του και ταυτόχρονα να τους ἐνθαρρύνει. Τέλος, ἤθελε οἱ ἐχθροὶ τους να ἐρθοῦν στη μεγαλύτερη δυνατὴ ἀντιπαράθεση με τὸν Τισσαφέρνη και να χάσουν τὶς ἐλπίδες που εἶχαν.

Γ 3.α. Να γράψετε τὸς τύπους που ζητοῦνται για καθεμία ἀπὸ τὶς παρακάτω λέξεις:

πλήθος	:	τὴ δοτικὴ πληθυντικῶ
ἰδίαν	:	τὸν ἴδιο τύπο στον συγκριτικὸ βαθμὸ
πολλὰ	:	τὸν ἴδιο τύπο στον υπερθετικὸ βαθμὸ
ἑαυτοῦ	:	τὴν αἰτιατικὴ πληθυντικῶ

θηλυκού
γένους στο β' πρόσωπο
: τον ίδιο τύπο στο αρσενικό
: τη δοτική του ενικού

(μονάδες 6)

Απάντηση

πλήθος ▶ τοῖς πλήθεσι
ιδίαν ▶ ιδιωτέραν / ιδιαιτέραν
πολλὰ ▶ πλείστα
ἑαυτοῦ ▶ ὑμᾶς αὐτάς
ὕπαρχουσῶν ▶ τῶν ὑπαρχόντων
ἐλπίδων ▶ τῇ ἐλπίδι

Γ 3. β. «[καὶ] τέλος ἀπ' ἐκκλησίας ἔπεισε τὸ πλήθος τῶν στρατιωτῶν, καὶ ψηφισαμένων αὐτῶν Ἀλκιβιάδῃ καθόδον καὶ ἄδειαν πλεύσας ὡς τὸν Τισσαφέρην κατήγεν εἰς τὴν Σάμον τὸν Ἀλκιβιάδην». Να μεταφέρετε τις υπογραμμισμένες λέξεις στον παρακείμενο στον ίδιο τύπο στον οποίο βρίσκονται.

(μονάδες 4)
Μονάδες 10

Απάντηση

ἔπεισε ▶ πέπεικε
ψηφισαμένων ▶ ἐψηφισμένων
πλεύσας ▶ πεπλευκῶς
κατήγεν ▶ καταγήοχε(ν) / κατήχε(ν)

Γ4.α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους όρους που εμφανίζονται στο αδίδακτο με έντονα γράμματα:
τὰ πράγματα, ἄδειαν, ὡς τὸν Τισσαφέρην, ἐκκλησίας, τῶν μελλόντων, οἴκοι, τῷ Τισσαφέρνει.

(μονάδες 7)

Απάντηση

τὰ πράγματα ▶ Αντικείμενο στο ρήμα «μετέστησε».
ἄδειαν ▶ Αντικείμενο στη μετοχή «ψηφισαμένων».
ὡς τὸν Τισσαφέρην ▶ Επιρρηματικός εμπρόθετος προσδιορισμός της κατεύθυνσης σε πρόσωπο στη μετοχή «πλεύσας».
ἐκκλησίας ▶ Υποκείμενο στη μετοχή «γενομένης» (γενική απόλυτη).
τῶν μελλόντων ▶ Επιθετική μετοχή, γενική αντικειμενική στο «ἐλπίδας».

οἴκοι ► Επιρρηματικός προσδιορισμός στάσης σε τόπο στη μετοχή «ἔχοντες».

τῷ Τισσαφέρνηι ► Αντικείμενο στο ρήμα «διαβάλλοιντο» (σύμφωνα με άλλη άποψη: δοτική αντικειμενική στο «πολέμιο»).

Γ4.β. πλεύσας: να χαρακτηρίσετε συντακτικά τη μετοχή και να την αναλύσετε στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.

(μονάδες 3)

Μονάδες 10

Απάντηση

πλεύσας: Επιρρηματική χρονική μετοχή ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο «κατήγεν» σε σχέση με το οποίο δηλώνει το προτερόχρονο. Η μετοχή είναι συνημμένη στο εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος «Θρασύβουλος».

Ανάλυση: ἐπεὶ/ἐπειδὴ ἔπλευσε

Επιμέλεια απαντήσεων:

Δερμάνης Χ. – Τσατσάκη Μ. – Φραγκιαδάκη Δ.